

«فرهیختگان» سرانه دانشجویان دکتری دانشگاه‌های دولتی را در سال ۹۸ بررسی کرد

بودجه‌ای که فقط روی کاغذ تحقق یافت

نشده بلکه دانشگاه‌ها با کاهش بودجه نیز روبه‌رو بوده‌اند و عملاً مبالغ موجود در بودجه میزان رشد یا کاهش سرانه دانشجویان را به درستی نشان نمی‌دهد.

بودجه‌ای ناچیز برای رشد علمی

یکی از راه‌هایی که می‌تواند کافی یا نا کافی بودن سرانه دانشجویان دکتری را نشان دهد، مقایسه این سرانه دانشگاه‌های دولتی با سرانه دانشگاه‌های خارج از کشور است. کریمیان با اشاره به اختلاف حداقل ۱۰ برابری بین سرانه دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی گفت: «سرانه دانشجویان ما با دانشجویان خارجی اصلاً قابل مقایسه نیست. برای مثال سرانه ۲۶ میلیون تومانی در ایران به دلار مبلغی حدود دو هزار دلار می‌شود و شهریه‌ای که دانشجویان خارجی برای تحصیل در دانشگاه‌هایی هم سطح دانشگاه‌های ما می‌پردازند، حدود ۵۰ تا ۲۰ هزار دلار است که این دو عدد اصلاً قابل مقایسه نیست.»

البته از آنجا که سرانه آموزشی مربوط به هزینه اساتید نیز می‌شود، کریمیان نیم‌نگاهی نیز به حقوق دریافتی اساتید در ایران و خارج از کشور انداخت. او با اشاره به عراق به عنوان کشوری که سطح علمی دانشگاه‌هایش با ایران قابل مقایسه نیست، گفت: «در عراق به یک استاد تمام ماهی سه هزار دلار پرداخت می‌کنند، این در حالی است که هیأت‌علمی در ایران ماهانه هشت میلیون تومان یعنی حدود ۶۰۰ دلار دریافت می‌کنند.»

هرچند میزان سرانه دانشجویان مقطع دکتری نسبت به سایر مقاطع بیشتر است، اما این مقدار عملاً پاسخگوی نیازهای علمی کشور نیست. سرانه‌ای که با توجه به تحریم‌های علمی نیازمند حمایت‌های بیشتری از طرف دولت است.

سرانه‌هایی که تنها روی کاغذ نوشته می‌شود

هرچند سرانه خوبی به دانشجویان دکتری دانشگاه‌هایی مانند سیستان و بلوچستان، کرمان... اختصاص پیدا کرده است، اما به نظر می‌رسد بودجه در نظر گرفته‌شده برای این دانشگاه‌ها تنها روی کاغذ بوده و عدم جذب بودجه همواره مشکلاتی را برای دانشگاه‌ها ایجاد کرده که با افزایش سرانه دانشجویی نیز قابل حل نیست. سیدفرید خلیفه‌لو، مدیر روابط عمومی دانشگاه سیستان و بلوچستان در گفت‌وگو با «فرهیختگان» با اشاره به این موضوع که تنها ۱۴ درصد از بودجه این دانشگاه تخصیص پیدا کرده است، به نقل از رئیس دانشگاه پیرامون نحوه سرانه دانشجویان دکتری گفت: «بودجه ارائه‌شده آنقدر کم است که دیگر نمی‌توان گفت سرانه دانشجویان مقطع دکتری چه شده است.» البته در ادامه پیگیری‌ها مشخص شد مشکل عدم تخصیص بودجه دامن دانشگاه‌های سطح یک را نیز گرفته است. سیدمحمدحسین کریمیان، معاون آموزشی دانشگاه صنعتی امیرکبیر با اشاره به عدم کفاف بودجه برای تربیت دانشجوی دکتری گفت: «این مقدار از سرانه تحصیلی اصلاً کفاف تربیت یک دانشجو را نمی‌دهد و از طرفی دولت در حال کاهش این بودجه عمومی است، این در حالی است که هزینه‌های جاری دانشگاه‌ها در حال افزایش است.»

او گفت: «با توجه به افزایش قیمتی که در یکی دو سال اخیر داشتیم، بودجه دانشگاه‌ها کافی نیست، از این بودجه‌ای که روی کاغذ نوشته شده نیز مبلغی داده نشده که این امر باعث مشکلاتی برای دانشگاه‌ها شده است.» عدم تخصیص بودجه باعث شده امسال هرچند سرانه دانشجویان در مقایسه با سال‌های قبل روند مطلوبی را نشان می‌دهد، اما عملاً نه تنها بودجه‌ای به دانشگاه‌ها اضافه

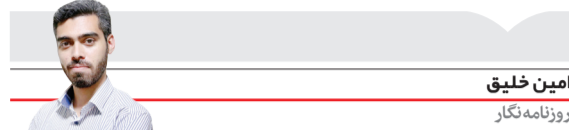
دانشگاه سیستان و بلوچستان؛ بیشترین بودجه برای دانشجویان دکتری

مقطع دکتری از حیث تحقیق و پژوهش اهمیت و نقش خاصی در رشد علمی و توسعه کشور دارد و همین موضوع اهمیت سرانه دانشجویان مقطع دکتری و نوع نگاه دولت به این مقطع دانشگاهی را افزایش داده است. براساس لایحه بودجه سال ۹۸ کل کشور، بیشترین سهم سرانه دانشجویی متعلق به دانشجویان مقطع دکتری است که هرکدام از دانشگاه‌ها سهم خاصی را به دانشجویان دکتری خود اختصاص داده‌اند.

برای آنکه بتوانیم مقایسه‌ای را بین دانشگاه‌ها انجام بدهیم، ناگزیریم به سطح‌بندی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها که وزارت علوم از سال ۹۴ آغاز کرده است، نگاهی بیندازیم. هرچند این طرح در سال جاری لغو شد و با طرح دیگری که هنوز مشخصات کلی آن اعلام نشده، جایگزین شده است، اما آخرین سطح‌بندی دانشگاه‌ها توسط وزارت علوم در سال ۹۶ می‌تواند ما را برای تقسیم دانشگاه‌ها در اختصاص بودجه کمک کند. براساس بودجه ۹۸ اکثر سرانه دانشجویان دکتری در مقطع علوم انسانی از رشته‌های فنی و مهندسی پایین‌تر بوده است. دانشگاه‌های سطح یک، از جمله شهید بهشتی، فردوسی مشهد، شیراز و تربیت مدرس سرانه بین ۲۸ تا ۱۷ میلیون تومان را برای دانشجویان دکتری رشته‌های علوم انسانی خود اختصاص داده‌اند. دانشگاه‌های الزهرا، کرمان، گیلان، چمران اهواز و یزد که به عنوان دانشگاه‌های سطح دو شناخته می‌شوند برای دانشجویان مقطع دکتری رشته‌های علوم انسانی خود سرانه‌ای بین ۱۳ تا ۳۲ میلیون تومان در نظر گرفته‌اند.

کمترین سهم سرانه رشته‌های علوم انسانی برای دانشجویان مقطع دکتری دانشگاه‌های سطح سه یعنی حکیم سبزواری، کردستان، اراک و هرمزگان بین ۹/۵ تا ۱۸ میلیون است. چنین اختلافی برای رشته‌های فنی و مهندسی نیز حفظ شده است، دانشجویان دکتری دانشگاه‌های سطح سه سرانه کمتری را نسبت به دانشگاه‌های سطح ۲ و یک و دانشجویان دانشگاه‌های سطح یک سرانه بیشتری را نسبت به دانشجویان دانشگاه‌های سطح دو دریافت می‌کنند، در نتیجه اختلاف در سرانه دانشگاه‌ها در سطح‌های مختلف دانشگاهی وجود دارد.

دانشگاه سیستان و بلوچستان با سرانه ۳۸ میلیون و ۶۱۲ هزار تومان برای هر دانشجو بیشترین سرانه را نسبت به دانشگاه‌هایی مانند شهید بهشتی، فردوسی مشهد، شیراز و تربیت مدرس و... در رشته‌های فنی و مهندسی داشته است. همچنین دانشگاه سیستان با ۳۲ میلیون و ۶۸۵ هزار تومان بهترین سرانه برای دانشجویان مقطع دکتری را داراست.

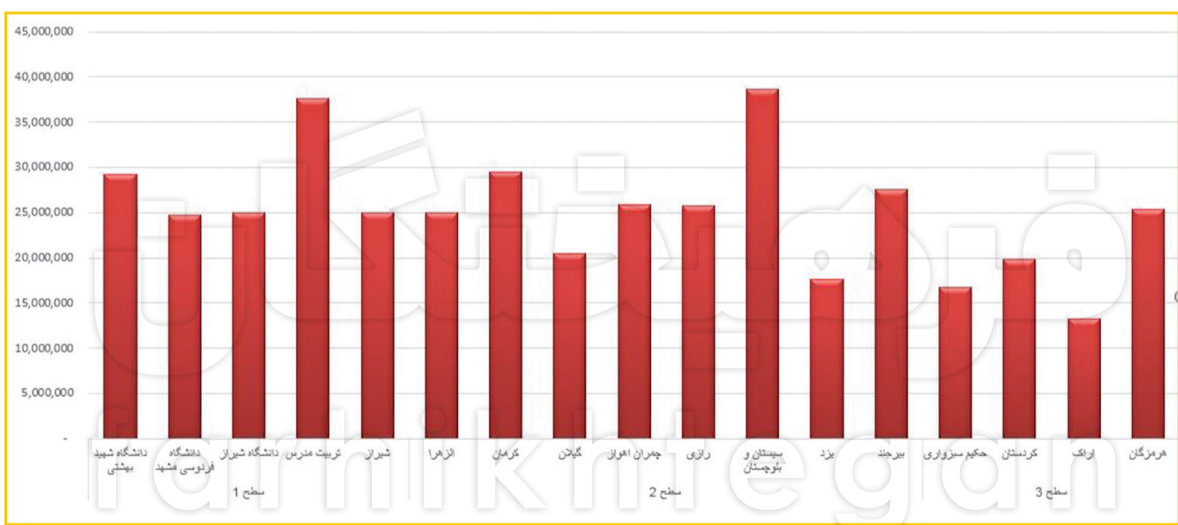
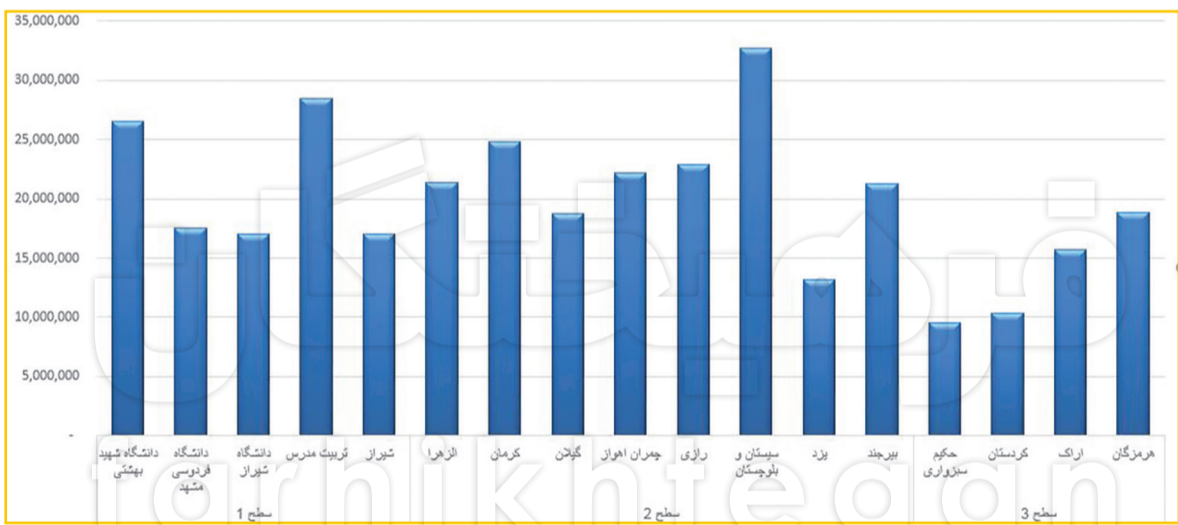
امین خلیق
روزنامه نگار

چقدر دولت برای دانشجویان هزینه می‌کند؟ معمولاً دانشجویان این سوال را از مسئولان می‌پرسند که سهم هر دانشجو از بودجه دانشگاه چقدر است. مشکلات صنفی - دانشجویی، کمبود بودجه پژوهشی و... باعث شده گاهی شاهد اعتراض دانشجویان به کمبود بودجه در این زمینه‌ها باشیم؛ اعتراضی که مسأله مهم آن شفافیت در بودجه و نحوه تخصیص آن است، با این حال وضعیت بودجه دانشگاه‌ها چندان غیرشفاف نیست که دانشجویان نتوانند از حساب و کتاب‌های دانشگاه‌ها سر در بیاورند. هر ساله براساس لایحه بودجه میزان سرانه تصویب‌شده برای دانشجویان در مقاطع و دانشگاه‌های مختلف از طرف سازمان برنامه و بودجه کشور منتشر می‌شود. نکته قابل توجه آن است که سرانه آموزش در دانشجو در رشته‌ها، مقاطع و دانشگاه‌ها متفاوت است، برای مثال در دانشگاه تهران سرانه آموزشی هر دانشجو برای رشته‌های علوم انسانی در مقطع کارشناسی ۱۰ میلیون و ۸۱۰ هزار و ۳۰۰ تومان، برای مقطع کارشناسی ارشد ۱۶ میلیون و ۴۰۸ هزار و ۱۰۰ تومان و برای مقطع دکتری تخصصی ۳۱ میلیون و ۴۵۰ هزار تومان است. این در حالی است که در دانشگاه خوارزمی سرانه آموزشی هر دانشجو رشته علوم انسانی در مقطع کارشناسی ۱۱ میلیون و ۳۲۲ هزار و ۲۰۰ تومان، در مقطع ارشد ۱۵ میلیون و ۶۷۰ هزار و ۹۰۰ تومان و در مقطع دکتری ۱۹ میلیون تومان است. این سرانه به این معنی است که هر دانشگاه برای هر دانشجو به چه میزان در طول سال تحصیلی می‌تواند هزینه کند. سرانه‌های دانشجویی هرچند رقم زیادی به نظر می‌رسند، اما دانشگاه‌ها همواره از سرانه کم دانشجویان گله‌مند بوده‌اند. شریعتی نیاسر، مسئول سابق معاون آموزشی وزیر علوم اردیبهشت سال گذشته در مورد بودجه کم دانشگاه‌ها گفته بود: «میزان اعتبارات تخصیص یافته ۲۰۰ دانشگاه برتر دنیا یک میلیون و ۶۰۰ هزار دلار به ازای هر دانشجو است و در شرایط بدتر حدود ۵۰۰ هزار دلار سرانه هر دانشجو تعیین شده است. دانشگاه‌های متوسط در این رده بندی ۳۵ تا ۵۰ هزار دلار سرانه دانشجو دریافت می‌کنند و در وضعیت بدتر نیز ۲۰ تا ۳۵ هزار دلار به ازای هر دانشجو سرانه تعیین شده است. بنابراین ما انتظار داریم دانشگاه‌های طراز اول کشور ما بتوانند با پایین‌ترین سطح شاخص‌های دانشگاه‌های برتر دنیا برابر باشند. این در حالی است که سرانه دانشجویان در دانشگاه‌های برتر کشور حدود ۲۰ میلیون تومان به ازای هر دانشجو است.»

این موضوع پهنه‌ای شد تا سرانه دانشجویان در مقطع دکتری را بررسی کنیم.

سرانه دانشجویان مقطع دکتری در دانشگاه‌های مختلف

سطح دانشگاه	دانشگاه‌ها	گروه آموزشی	سرانه هر دانشجو در سنوات مجاز تحصیلی	هزینه هر نفر	مجموع سرانه آموزشی برای این مقطع
سطح ۱	شهید بهشتی	علوم انسانی	۶۴۹	۲۶,۵۴۳,۵۰۰	۱۷,۲۲۶,۷۳۱,۵۰۰
	فردوسی مشهد	فنی و مهندسی	۷۴۱	۱۷,۵۲۶,۰۰۰	۱۲,۹۸۶,۷۶۶,۰۰۰
	شیراز	فنی و مهندسی	۵۳۶	۱۷,۰۰۰,۰۰۰	۹,۱۱۲,۰۰۰,۰۰۰
	تربیت مدرس	فنی و مهندسی	۳۸۹	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۹,۷۲۵,۰۰۰,۰۰۰
	گیلان	علوم انسانی	۶۸۲	۲۸,۴۳۰,۲۰۰	۱۹,۴۳۹,۳۹۶,۴۰۰
	چمران اهواز	فنی و مهندسی	۶۶۶	۳۷,۶۴۰,۱۰۰	۲۵,۰۵۸,۳۵۶,۶۰۰
	شیراز	علوم انسانی	۵۳۶	۱۷,۰۰۰,۰۰۰	۹,۱۱۲,۰۰۰,۰۰۰
	شیراز	فنی و مهندسی	۳۸۹	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۹,۷۲۵,۰۰۰,۰۰۰
	الزهرا	علوم انسانی	۲۸۱	۲۱,۳۵۲,۳۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
	کرمان	فنی و مهندسی	۲۴	۲۴,۹۶۶,۷۰۰	۵۹۹,۲۰۰,۸۰۰
	گیلان	علوم انسانی	۶۸	۲۴,۸۵۱,۵۰۰	۱,۶۸۹,۹۰۲,۰۰۰
	سطح ۲	کرمان	فنی و مهندسی	۱۸۶	۲۹,۵۲۹,۰۰۰
گیلان		علوم انسانی	۱۸۱	۱۸,۷۰۲,۸۰۰	۳,۳۸۵,۲۰۶,۸۰۰
چمران اهواز		فنی و مهندسی	۳۲۴	۲۰,۴۰۹,۳۰۰	۶,۶۱۲,۶۱۳,۲۰۰
چمران اهواز		علوم انسانی	۳۰۰	۲۲,۲۰۰,۰۰۰	۶,۶۶۰,۰۰۰,۰۰۰
شیراز		فنی و مهندسی	۱۷۱	۲۵,۹۰۰,۰۰۰	۴,۴۲۸,۹۰۰,۰۰۰
رازی		علوم انسانی	۲۳۹	۲۲,۸۶۳,۲۰۰	۵,۴۶۴,۳۰۴,۸۰۰
رازی		فنی و مهندسی	۱۲۱	۲۵,۷۶۰,۳۰۰	۳,۱۱۶,۹۹۶,۳۰۰
سیستان و بلوچستان		علوم انسانی	۱۳۴	۳۲,۶۸۵,۸۰۰	۴,۳۷۹,۸۹۷,۲۰۰
سیستان و بلوچستان		فنی و مهندسی	۱۲۴	۳۸,۶۱۲,۱۰۰	۴,۷۸۷,۹۰۰,۴۰۰
یزد		علوم انسانی	۱۳۴	۱۳,۲۲۷,۴۰۰	۱,۷۷۲,۴۷۱,۶۰۰
یزد		فنی و مهندسی	۱۲۴	۱۷,۵۸۰,۳۰۰	۲,۱۷۹,۹۵۷,۲۰۰
بیرجند		علوم انسانی	۷۲	۲۱,۲۲۲,۲۰۰	۱,۵۲۷,۹۹۸,۴۰۰
بیرجند	فنی و مهندسی	۱۸۳	۲۷,۶۰۹,۳۰۰	۵,۰۵۲,۵۵۱,۹۰۰	
سطح ۳	حکیم سبزواری	علوم انسانی	۱۱۱	۹,۵۰۰,۹۰۰	۱,۰۵۴,۵۹۹,۹۰۰
	حکیم سبزواری	فنی و مهندسی	۴۱	۱۶,۷۱۳,۷۰۰	۶۸۵,۲۶۱,۷۰۰
	کردستان	علوم انسانی	۹۰	۱۰,۳۶۷,۸۰۰	۹۳۳,۱۰۲,۰۰۰
	کردستان	فنی و مهندسی	۱۲۱	۱۹,۷۶۴,۸۰۰	۲,۳۹۱,۵۴۰,۸۰۰
	اراک	علوم انسانی	۱۰۱	۱۵,۶۷۳,۳۰۰	۱,۵۸۳,۰۰۳,۳۰۰
	اراک	فنی و مهندسی	۴۴	۱۳,۲۶۳,۶۰۰	۵۸۳,۵۹۸,۴۰۰
	هرمزگان	علوم انسانی	۴۵	۱۸,۸۸۸,۹۰۰	۸۵۰,۰۰۰,۵۰۰
	هرمزگان	فنی و مهندسی	۲۸	۲۵,۳۵۷,۱۰۰	۷۰۹,۹۹۸,۸۰۰

تلاش برای ایجاد بسته‌های زیارتی ارزان قیمت ویژه دانشجویان

در اولین نشست شورای اندیشه‌ورز ستاد عمره و عتبات دانشگاهیان، مواردی همچون تلاش بر کاهش هزینه‌های سفر و ایجاد بسته‌های زیارتی ارزان قیمت، اصلاح و تغییر راهبردی برنامه‌ها و برنامه‌ریزی سرفصل‌های جدید فرهنگی مورد تأکید قرار گرفت. مطهری پور، رئیس ستاد عمره و عتبات دانشگاهیان گفته است: «علی‌رغم افزایش هزینه سفر در این دوره، با درخواست دانشگاه‌ها ۶۷۵۰۰ نفر متقاضی اعزام به عتبات بودند و خوشبختانه حدود ۱۰ هزار نفر از دانشگاهیان به عتبات عالیات اعزام شدند که ۵۴ درصد از اعزامی‌ها زائر اولی بودند.» وی افزود: «در این دوره، تغییرات جزئی در برگزاری برنامه‌های اجرایی در طول سفر داشتیم، اما مطالب و محتوای برنامه‌ها نیاز به به‌روزرسانی و تغییر دارد و برای بازنگری در مباحث باید اقداماتی صورت گیرد.»

هزینه‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی را شفاف کنید

وزیر بهداشت در نامه‌ای خطاب به روسای دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی خواستار تفکیک حساب دارو و ملزومات پزشکی از سایر حساب‌های دانشگاه‌ها شد. او در این نامه اعلام کرد: «دانشگاه‌های علوم پزشکی و بیمارستان‌های دارای ردیف بودجه مستقل موظفند گردش مالی حاصل از خرید و فروش دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی را منحصراً جهت بازپرداخت هزینه‌های تامین و تدارک دارو و تجهیزات پزشکی به داروخانه‌ها و شرکت‌های پخش تامین‌کننده پرداخت کنند و تخطی از این امر تصرف غیرقانونی در اموال عمومی تلقی می‌شود.» همچنین در ادامه آمده است: «پیرو هماهنگی به‌عمل آمده توسط سازمان غذا و دارو باید اقدامات ذیل معمول شود: ۱- تفکیک حساب دارو و ملزومات پزشکی از سایر حساب‌های دانشگاه ۲- اعلام شماره حساب به سازمان‌های بیمه‌گر برای پرداخت بدهی‌های دارو و ملزومات پزشکی به حساب مذکور و واریز مبالغ نقدی به این حساب.»

همدستی تعدادی از دانشجویان دکتری با موسسات فروش پایان نامه

حسین آقابابایی، مدیرکل دفتر حقوقی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از همکاری و همدستی تعدادی از دانشجویان دکتری و معهود استادان با موسسات تهیه و فروش پایان‌نامه تقلبی خبر داد. او در گفت‌وگو با ایرنا درباره همکاری تعدادی از اعضای هیأت‌علمی در نگارش پایان‌نامه‌های تقلبی اظهار داشت: «پایان‌نامه‌ای که دفاع می‌شود، استادان‌ها و مشاور دارد و شاید استاد از روی سهل‌انگاری یا نداشتن دقت لازم متوجه اصالت پایان‌نامه نشود.» وی افزود: «با این حال، برخی اطلاعات اجمالی نشان می‌دهد تعداد اندکی از اعضای هیأت‌علمی با موسسه‌های تهیه و فروش پایان‌نامه تقلبی همکاری دارند که البته این تعداد در حد انگشتان دست است.» مدیرکل دفتر حقوقی وزارت علوم خاطر نشان کرد: «طبق فهرستی که در اختیار وزارت علوم است، تعدادی از دانشجویان دکتری و چند نفر از دانش‌آموختگان یا افرادی که دنبال شغل هستند، در پایان‌نامه‌نویسی با این موسسات همکاری می‌کنند.»